

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Apare odată pe săptămână sub direcția și editura „SOLIDARITĂȚII” asociația institutelor financiare române
Redacția și administrația: Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 38 (edificiul Băncii Agrare S. A. Priv. Cluj).

Membrii asociațiunii SOLIDARITATEA, sunt:

Agricola (Hunedoara), Agricola (Sebeșul-săseș), Albina, Ancora, Ardeleana, Armonia, Auraria, Aurora (Baru-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Agrară, Soc. An. privilegiată Cluj, Banca Centrală pentru Industrie și comerț Cluj, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.) *Roznovia, Bihoreană, Bistritana, Boesana, Brădetul, Bucurvana, Cassa de păstrare (Mercuria), Cassa de păstrare, (reuniune) (Și (Putni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (Gherla) Decabal, Detunata, Doina, Economia (Cohalm), Econon Grănicerul Bănățan, (Mehodia) Insofița de credit (Veș Isvorul (Sângiorgiu), Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Murășanul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noia (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și sana (Caransebeș), Secășana, Selăgeana, Sylvania, Someșana, Speranța (Rosman), Tamăveana, Timișana, Țibleşana, Unirea, Vatra, Victoria, Viștorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Zărândeana, Zlăgneana, Zorile.*

On. Biblioteca Universității

(1) 2 ex. Fr.

Cluj

ABONAMENTUL
PE 1 AN LEI 200. — PE 1/2 AN LEI 100.
NUMĂRUL 4. — LEI.

REDACTATĂ DE:
BIROUL „SOLIDARITĂȚII”

TAXA PENTRU INSERTIUNI:
De fie-care cm 3 Lei.
Bilanțurile după tarif special.

SUMARUL:

Banca Națională a României. — Jertfele Românilor. — Câteva obiecțiuni la anuarul pentru Comerț, Industrie și finanțe „Compass” — Asociația băncilor din România întregită. — Aporturile în natură. — Datoriile de război ungare. — Din streinătate. — Bilanțurile băncilor. —

Cron ca săptămănei. — Bibliografie. — Bursa.

Banca Națională a României

În 22 I. c. s'a ținut adunarea generală ordinară a institutului nostru de emisiune.

Raportul Direcțiunii remarcă momentele mai principale privitoare la operațiunile și mișcările economice din anul trecut.

Estragem cele mai importante părți:

Finanțele Statului. Finanțele sdruncinate prin război, prin așteptarea prea mare a legii impozitelor, prin imposibilitatea alcătuirii unui buget, din lipsa de date precise, căci se trece dela o țară de 8 milioane la o țară de 17 milioane locuitori, dela o țară agricolă la o țară, în care faza industrială se pronunță tot mai puternic — finanțele Statului au un fericit început de așezare definitivă.

Prin impozite, cari permit încheierea bugetului cu un escedent, statul a fost pus în poziția de a nu mai apela anul trecut la noi împrumuturi dela Banca Națională.

Datoria în 3/4 părți este consolidată. Pentru întâia oară în istoria noastră financiară, se

ivește faptul că, instituțiunile financiare engleze dau concursul lor Statului român.

Prin aceasta Statul român devine un târg financiar de întâiul ordin și va interesa și pe acei, cari mult timp n'au fost interesați de existența lui.

Cu abatere dela ordinea de zi publicată în adunarea generală ordinară, nu se va putea prezenta convențiunea pentru consolidarea gestiunilor, ce Statul are să facă, însumând la 31 Decembrie 1922, suma de 12.317.571.350.07 deoarece acordul cu Statul este încă în studiul ambelor părți.

Aceasta chestie precum și sporirea capitalului social, așa, ca și cetățenii noi să poată participa în aceasta sporire, precum și prelungirea privilegiului se vor trata în o adunare generală extraordinară, ce se va convoca ulterior.

Ideia conducătoare cu privire la consolidare ar fi, că Statul ar trebui să facă restituirile, ce le datorează Băncii Naționale în 3 modalități și anume:

1. Din incassarea a diverse creanțe ș. a.
a) din incassarea creanțelor dela Banca austro-ungară pentru partea de aur ce îi revine din aceasta lichidare; b) din incassarea dela guvernul german a contravalorii biletelor Băncii generale; c) dintr'o sumă, ce urmează a destina din incassările făcute pentru pământurile expropriate, așa încât din aceste trei capitole să se acopere o treime din datorie.

2. Dintr'o anuitate trecută în bugetul

nar al Statului, așa încât într'un termen de 20 ani să se achite altă treime din datorie.

3. Din emisiune de rentă anuală pentru restul datoriei, așa încât o a treia treime să se achite în același termen de 20 ani.

În felul acesta crede Banca Națională să deie prilej statului, ca să își îndeplinească obligațiunile.

În contul acestor restituiri Banca Națională a și primit din partea statului 500 milioane lei, ca o parte din cele 20.900.000 coroane aur, revenită statului din rezerva de aur a Băncii austro-ungare.

În urma propunerii Băncii Naționale, ministerul de finanțe a exmis o comisiune de comercianți, la care s'a alipit și un director de al Băncii Naționale, ca să meargă în streinătate spre a regula plata datoriilor particulare, care din cauza fluctuațiunei schimbului deveniseră prea oneroase, dacă nu imposibil de plătit.

Dela această intervenție se speră rezultat favorabil, căci și creditorii streini trebuie să înțeleagă, că e nedrept a plăti de zeci de ori o monedă streină pentru o marfă vândută sub acest curs, — sau ca particularii să silească Statul, ca să reglementeze această plată prin lege, modificând art. 44 din codul comercial.

Din această parte a raportului întrezărim cu satisfacție intenția Băncii Naționale de a ridica capitalul social, făcând părtași și pe noii cetățeni români, ideie care a fost și este și azi o dorință exprimată de noi la diferite ocaziuni. — Pro primo înmulțirea capitalului social e necesară și de aceea, că o țară care s'a mărit dela 8 milioane la 17 milioane locuitori, după cum se remarcă și în raport, are lipsă de o bancă națională mai mare și e numai de dorit, ca banca națională să își lărgească bazele, ca să poată satisface recerințelor multiple, care o așteaptă. — Pro secundo — prin cointeresarea cetățenilor noi ai României vedem împlinită o dorință a noastră veche, ca să contribuim cu *munca* și cu *banul* nostru la primul institut financiar al vieții noastre economice.

Mai avem numai încă o dorință de a vedea Banca Națională introducând între ramii săi de operațiune, afacerile de giro-conto, lăr-gind afacerile de lombard și asupra altor efecte, decât cele garantate de stat și aducând o proporție mai corespunzătoare situației actuale în plasarea capitalelor menite pentru industrie, comerț și agricultură.

Ceea ce privește modalitățile de plată a

statului către Banca Națională pentru consolidarea datoriilor, amintim, că sumele amintite sub punct 1 lit. C. după modesta noastră părere propriu zis nu ar fi a se folosi pentru plată, căci sumele incurse pentru rescumpărarea loturilor ar trebui rezervate pentru rescumpărarea obligațiunilor de expropriere emise de stat. Altfel obligațiunile acestea rămân ca un împrumut forțat.

Urmând raportul, dăm de capitolul al doilea:

Comerțul și industria. Se constată, că scumpetea ce domnește e pricinuită de instabilitatea târgului monetar și a împrumuturilor contractate în streinătate, prin care fapt portofelul băncii s'a dublat.

Era necesar aceasta și din motivul, că băncile își plasaseră toate disponibilitățile în refacerea industriei și prin urmare nu rămânea alt mijloc de mobilizare decât refugiul la Banca Națională.

În asemenea împrejurări și solicitată fiind banca din partea ministerului de finanțe s'a alcătuit un proiect de statut pentru înființarea *creditului industrial*, preconizat mai de mult de Banca Națională.

Banca Națională în proiectul de statut și-a rezervat cel mai larg drept de control.

Asupra acestui statut va avea să se pronunțe o adunare generală extraordinară, atunci, când statutele vor fi votate prin corpurile legiuitoare. Cu aceasta ocazie s'a favorizat și renta de expropriere, care pe piață a ajuns la o cotă, pe care nimic nu o îndreptățește.

Ceea ce privește cele expuse în raport în direcția aceasta, nu putem decât să le aprobăm, procedarea Băncii Naționale mai ales privitoare la sprijinul, ce'l dă industriilor, e condusă de patriotismul cel mai cald, și în direcția aceasta a făcut tot posibilul.

Recunoaștem, că instituirea creditului industrial *cât mai grabnic*, e de o importanță deosebită și credem, că e cel mai nimerit mijloc, ca să putem progresa pe terenul industrial, fără de a uza prea mult de creditul direct dela Banca Națională și de creditele extraordinar de scumpe dela alte bănci.

Industria numai așa se poate desvolta, dacă îi stau la dispoziții capitale ieftine și pe termen lung Ori aceasta se poate face prin fondarea Societății naționale de credit industrial.

Al treilea capitol al raportului tratează despre *transporturi*. Constată îmbunătățire în această direcție și începutul normalizării. Cauza, că normalizarea merge încet, se atribuie și împrejurării, că fiind creditele C. F. R. în direcția

legătură cu creditul statului și acestea se mișcă. O autonomie a C. F. R. în care venitele acestora nu ar fi înglobate la stat, de sigur ar însemna o înlesnire în procurarea mijloacelor și creditului necesar.

Prin băncile mai mari s'a admis preluarea ordonanțurilor de plată a C. F. R., cari au fost apoi scontate la Banca Națională. Sumele puse în felul acesta la dispoziție fac circa 300 milioane lei.

4. *Agricultura.* Prin reforma agrară s'a distribuit țăranilor circa 3 milioane hectare, acest teren încă nu a putut fi muncit în condiții de rentabilitate, ca înainte de război, și considerând, că principalul articol de export sunt produsele agricole, cari în anul acesta nu au fost prea abundente, nu e de mirare, că balansa noastră comercială, care e influențată și de politica noastră economică, care nu a fost fericită, — este pasivă. —

Statul și Banca Națională a pus la dispoziție din devizele proprii o parte însemnată, cari sau vândut cu circa 800 milioane lei, totuși depozitele streine în băncile noastre au crescut cu circa 300 milioane lei, ceea ce denotă, că balanța noastră comercială ar fi deficitară.

A contribuit mult la aceasta și împrejurarea, că în urma naționalizării mai multor industrii s'a contractat procente în valută străină, și cari absorb cantități mari de monedă națională pentru străinătate, fără ca contravaloarea ei să între în țară.

În privința agricolă s'a intervenit din partea Băncii Naționale, măbind creditul de împrumut pe gaj agricultorilor potrivit convenției încheiate cu statul.

Acest capitol ne dă o icoană cam tristă a stărilor noastre agricole și a rezultatelor reformei agrare.

În direcția aceasta s'a discutat mult și s'au adus exemple din trecut.

Că ori ce reformă își are repercursiunea sa asupra vieții economice, nu încapă îndoială și poate la noi nu am nimerit modul cel mai potrivit, de a executa reforma agrară, așa ca să nu sufere economia, poate că nu ni-am îngrijit de ajuns să punem la dispoziția micilor economi și împrumuturile de lipsă pentru instruirea economiei lor, poate că nu ni-am îngrijit, ca să fie și obligați a munci rațional teritoriile în cari s'au împrumutat, poate că am purces prea repede cu exproprierea și nu ni-am îngrijit de cu vreme de muncirea teritoriilor încă neîmprumutate și în fine poate că și

maximarea produselor agricole au pricinuit scăderea teritoriului cultivat.

Ori cum ar fi, cei chemați au să cerceteze și să ia dispoziții, ca barem pe viitor să ajungem iar la producție normală. Anul în care suntem, dupăcum e de obște cunoscut va fi un an rău economic, tocmai, că spicoasele de toamnă ne lipsesc în mare parte a țării și tot atât de bine e cunoscut, că micii economi s'au îngrijit numai de sămănarea atât în teritoriu, cât îi trebuie pentru lipsele lor casnice, nealând rentabilitate. De sigur, că aceasta contribuie foarte mult la lipsa de export, dar e mare temerea, că anul acesta nici consumul intern nu îl vom putea acoperi.

Casele de împrumut pe gaj mai ales la noi în părțile anecstate nu se cunosc, țăranul nu are cunoștință de existența lor și în cele mai rare cazuri se adresează la ele, deoarece nu s'a făcut suficientă publicitate.

Creditul rural la noi în trecut se făcea prin instituttele noastre financiare și mai ales prin acelea, cari emiteau scrisuri fonciare, destul de ieftin și expeditiv. Dacă Banca Națională ar admite la lombard aceste scrisuri fonciare și s'ar cota la bursă, se poate spera, că în curând băncile iară pot relua activitatea rodnică de odinioara și multe lipsuri economice ar fi lecuite.

Chestiunea valutei. Se constată, că deprecia monedă de pe continent a avut în vr'o câteva împrejurări o repercursiune asupra bursei noastre, deși în general fluctuațiunile schimbului n'au fost așa dese, în cât să poată spera la stabilizarea monedei naționale pe piețele streine. Banca Națională și în direcția aceasta și a făcut datorița punând la dispoziția băncilor și comercianților devizele necesare.

A putut însă face aceasta numai în măsură redusă, deoarece din cauza datoriei Statului nu a avut libertatea, ca în vremuri de scăderi să se poată aproviziona cu devizele necesarii, cu cari să poată influența cursurile în caz de urcare.

E o vină și panica provocată de speculațiuni de bursă, care a cuprins apoi și pe singuratici, ba și bănci serioase și-a transformat disponibilitățile în monedă străină.

Fiind de actualitate capitolul ce urmează îl redăm în întregime.

Controlul devizelor. Pentru a evita în viitor, ca asemenea panică să își producă efectele și pentru a pune capăt ori cărei speculațiuni și ținând apoi seamă și de necesitatea, că o cotă oficială a monedei noastre să fie contro-

lată mai întâiu la noi înainte de a se controla aiurea, operațiune pe care deasemenea o preconizăm și noi prin raportul nostru, cătră D-Voastre în anul trecut, domnii miniștrii de finanțe de industrie și comerț ni-au făcut cinstea a ne cere redactarea unui proiect de lege pentru mărginirea celor în drept a face operațiuni de devize, proiect ce am și prezentat celor în drept și rămâne a fi supus Corpurilor legiuitoare.

Cu admiterea acestui proiect, care limitează băncile și bancherii, cari pot face operațiuni de devize la acei, ce vor obține autorizarea necesară dela un oficiu de control compus din președintele Camerei de comerț, un director al ministerului de finanțe sau industrie și un director din instituția noastră, controlul celor, cari cumpără devize fără o necesitate vădită sau în scop comercial — se va face mai ușor și va micșora într'o bună limită cererea de devize streine și deci exportul monetei naționale.

De sigur, că legea nu va avea decât o durată limitată incertitudinii schimbului.

Acestea sunt cuvintele, pentru cari exprimăm optimismul nostru la începutul acestei expuneri.

În un articol din săptămâna trecută am accentuat introducerea unei centrale de devize pentru de a controla în un timp de tranziție comerțul de devize, care devenise păgubitor pentru valuta noastră, — constatăm, că și în cele de sus se sulevează această chestie, deși nu într'u toate cum ni-o închipuim noi de folositoare economiei noastre. Noi ne închipuim controlul devizelor prin o decentralizare și anume în cele mai importante centre (și la noi — nu numai în vechiul regat) ca principiu ar fi, ca ori-ce speculă de devize să fie interzisă. Numai acele devize se pot cumpăra și vinde, cari sunt motivate prin facturi — ori alte argajamente reale.

Restringerea numai la câteva bănci — a devizelor nu ar duce la rezultat.

Fără de a ne identifica cu un articol nemțesc apărut în No. 2943 al ziarului „Argus” cităm în traducere românească următoarele pasaje: „Operațiunile de devize concentrate în mâinile unui cerc restrins de bănci — înseamnă instituirea unui monopol, care are repercursiune asupra celor mai însemnați 2 factori economici: comerțul de import și de export.

Această restringere înseamnă și un pericol pentru stat. Dacă se conced operațiunile de devize numai unui număr mic de bănci prin aceasta li se dă în mână o putere extraordinară,

băncile apoi se pot organiza și pot exercita această putere contrar intereselor național economice, ba într'un moment dat, pot periclita chiar și interesele politice ale statului.

Din acestea reiese, că la nici un caz nu e permis a restrînge numărul băncilor autorizate cu operațiunile de devize numai la câteva bănci, ci *controlul* devizelor trebuie exerciat sever și după părerea noastră, acest control ar trebui decentralizat așa ca să poată repede rezolvi agendele ce ni se impun.

Stocul metalic. Prin cumpărarea dela stat a aurului provenit din drepturile sale în lichidarea Bancii austro-ungare s'a mărit stocul metalic cu suma de Lei 36,676.500. Banca Națională a cerut apoi dela Stat o convenție, pentru vânzarea, aurului din minele statului și încuviințarea, ca să poată cumpăra aur ori unde ar găsi în țară și să îl socotească în stocul metalic cu prețul de cumpărare și pe baza aceasta să se facă emisiunea legală. Beneficiul, ce ar rezulta din această emisiune să fie destinat prin un cont special pentru acoperirea diferenței dintre prețul de cumpărare și paritatea legală a aurului.

Din cele premerse estrase pe scurt din raportul cătră adunarea generală reiese clar, că conducerea Băncii noastre de emisiuni e pătrunsă de importanța ce o are Banca Națională pentru toată mișcarea economică din țară și se străduiește de ași împlini datoria ca primul institut de îndrumare pe terenul financiar.

Cu altă ocaziune ne vom ocupa cu partea cifrică a bilanțului și a raportului.

Cluj, 12/II 1923.

D. R.

Jertfele Românilor

(Continuare din No. 5.)

De Teodor V. Păcățian.

Cererea noastră a primit rezolvare favorabilă la directoratul general de interne din Cluj, încă în ziua următoare, 24 Noemvrie 1921, când a fost adresată tuturor subprefecților de județe, sub numărul 23879 I-a/1921, următoarea circulară.

— Domnule Subprefect! Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului română din Sibiu, voește să compună o lucrare istorice de mare însemnătate, în care să se cuprindă toate datele statistice, referitoare la jertfele pe cari le-a adus poporul român de dincoace de Carpați în războiul din anii 1914—1918. Cum însă datele, de cari are necesitate nu se pot culege decât numai cu ajutorul organelor noastre

administrative, ni s'a adresat prin delegatul ei, cu rugarea, ca să-i dăm mână de ajutor la adunarea lor, care se va face în modul următor:

Se va compune, cu folosirea tipăriturilor date de „Asociațiune“, câte un tablou nominal în fiecare comună, urbană și rurală, despre toți cei plecați la războiu, în anii 1914—1918, după modelul de tablou, compus de organele „Asociațiunii“ într'o comună a județului Târnava-Mică, și cu ținerea în vedere a celor cuprinse în instrucțiunile speciale, formulate tot de organele „Asociațiunii“, pentru mai ușoară săvârșire a lucrării, care se cere prin noi, dela comunele urbane și rurale de sub conducerea noastră.

Fiind lucrarea proiectată din partea „Asociațiunii“ de o importanță netăgăduită din toate punctele de vedere, ne simțim îndemnați a da înaltei noastre instituțiuni culturale din Sibiu tot sprijinul posibil pentru cât mai grabnică înfăptuire a lucrării. În consecință sunteți rugați, ca din imprimatolec, ari vi se trimit deodată cu circularea presentă, să împărțiți fără amânare primăriilor din orașele cu consiliu și secretariatelor comunale și cercuale câte un exemplar din instrucțiuni și din modelul de tablou, iar din tipăriturile destinate pentru compunerea tablourilor nominale fiecărei comune atâtea coale de câte are necesitate socotindu-se tot la câte 500 suflete românești din comună o coală. Datele despre populațiunea română din fiecare comună le aveți la biroul județean de statistică. În tablou vin trecuți numai Românii, cei de altă naționalitate nu. Veți insista apoi, ca cele patru întrebări dela finea instrucțiunilor să se dea din fiecare comună răspunsurile dorite, și în urmă, adunând din întregul județ atât răspunsurile acestea, cât și tablourile nominale, cari la sate au să fie compuse în prezența preoților și a unui fruntaș, mai înaintat în etate, ni le veți trimite nouă, necondiționat până la finea *lunii Februarie 1922*, ca să le putem pune toate la dispoziția „Asociațiunii“, dovedind prin aceasta, că i-am înțeles toți patrioticele intențiuni, pe cari le are cu compunerea însemnatei lucrări din întrebare, și îi dăm cu dragă voce tot sprijinul pentru înfăptuirea ei.

Cluj, la 24 Noembrie 1921. (L. S.) Pentru Directorul General: „A. Pălagheșiu, m. p. consilier ministerial“.

O circulară asemănătoare s'a adresat și primarilor din orașele cu drept municipal, cu deosebire, că acelora li s'au trimis deadreptul imprimatolec, de cari aveau trebuință și li s'a spus să compună tablourile nominale cerute

de „Asociațiune“ cu ajutorul poliției de stat, ale cărei organe vor umbla din casă în casă pentru adunarea cu succes a datelor statistice dorite.

Circulara directoratului general de interne a fost espedată din Cluj în 30 Noembrie 1921, la adresa tuturor primarilor din orașele cu drept municipal și a tuturor subprefecților de județe, iar în zilele dela început ale luni Decembrie li s'au trimis tuturor în colete postale și imprimatolec, pe cari ni-le făcuse tipografia „Ardealul“ din Cluj, ieftin și cu o promptitudine rară. În șase zile ne-a dat gata 25.000 de coale tipărite pe toate fețele, cu linii orizontale și verticale, ceea ce înseamnă, că fiecare coală a trebuit să treacă de patru ori prin mașina de tipar. A și umblat mașina în acele șase zile ziua și noaptea, fără a ni-se fi socotit suprataxă de noapte, în vederea scopului cultural, căruia aveau să servească imprimatolec.

Imprimatolec noastre erau următoarele: a) coale cu rubrici și linii, pentru compunerea tablourilor nominale în fiecare comună; b) tabloul-model, compus în comuna rurală Cuștelnic din județul Târnava-Mică, și c) instrucțiuni referitoare la culegerea datelor statistice despre jertfele aduse de poporul român din Ardeal, Banat, Crișana, Sătmăr și Maramureș în războiul mondial din anii 1914—1918.

În instrucțiunile noastre li s'au dat celor chemați să compună tablourile nominale de cari aveau trebuință toate explicările și toate îndrumările necesare, pentruca tablourile să fie bine compuse și să corespundă scopului avut în vedere.

În urmă li s'a cerut, primarilor din orașe și secretarilor dela sate, să trimită deodată cu tabloul nominal separat și câte un scurt dar exact raport, în care să se cuprindă răspunsurile date la următoarele patru întrebări:

1. Care e valoarea aproximativă a contribuțiilor benevole, făcute de Românii din comună în natură în cursul războiului? Anume, albituri date pe seama spitalelor, ciorapi mănuși, pumnășei, căciule de zăpadă, etc., trimise celor dela front, alimente date armatei în mod gratuit la începutul războiului, etc.

2. La care sumă se urcă toate pagubele de războiu, pe cari le-a avut comuna.

3. În toamna anului 1918 fost-a revoluție în comună? Cum s'a urzit, cum s'a desvoltat, fost-au în comună devastări, stricăciuni, vărsări de sânge, cine a fost omorât sau vulnerat, și în urmă cum a fost stânsă revoluția? S'a for-

mat în comună gardă națională? Sub a cui conducere?

4. La adunarea mare din Alba-Iulia, ținută la 1 Decembrie 1918, câți locuitori din comună au participat, la a cui îndemnare și sub a cui conducere?

Terminul pentru trimiterea tablourilor nominale la directoratul general de interne din Cluj, era pus pe finea lui Februarie 1922, dar cu toate, ea înaintarea lor la directorat a fost solicitată prin o nouă circulară a directoratului, trimisă primarilor de orașe municipale și subprefecților județeni înainte de termen, în 20 Ianuarie 1922 sub numărul 1246, — până la finea lui Februarie 1922, nu intrase la directorat nici un tablou nominal. Și nu intrase nici până la mijlocul lui „Martie, cu excepția unui singur tablou al orașului municipal Oradea-Mare”. Intraseră însă mai multe cereri, pentru prelungirea termenului fixat.

La întrebările făcute asupra acestei întârzieri mi s'a dat explicația, că secretarii de la sate au fost ocupați în Decembrie și Ianuarie cu compunerea declarațiilor cerute de noua lege a impozitelor, iar în Februarie întreaga administrație a fost ocupată cu pregătirile pentru alegerile parlamentare, făcute la mijlocul lui Martie 1922, și așa a fost curată imposibilitate, ca tablourile să fie făcute și înaintate la termen. Mi s'a dat însă asigurarea, că negreșit se vor face și le vom căpăta.

În sfârșit, după două urgentări, la 8 Maiu 1922, erau intrate la directoratul general de interne tablourile nominale din 3 orașe municipale (lipseau 4) și din 6 județe (lipseau 16). Pregătisem pentru cei în restanță cu trimiterea tablourilor o nouă urgentare, dar tocmai atunci a sosit la Cluj ordinul telegrafic din București, că directoratul general de interne din Cluj este desființat și are să-și sisteze imediat orice activitate. (Ce noroc pentru lucrarea noastră, că desființarea s'a făcut în Maiu și nu în Decembrie anul premergător!).

Am lichidat deci afacerea cu directoratul general de interne (ce puteam face alta, după ce acum nu ne mai putea fi de ajutor), și anume, astfel, că tablourile nominale intrate la directorat le am luat în primire, iar celor în restanță cu trimiterea lor, la insistențele mele, li s'a trimis ordin telegrafic, sub numărul 8885/922, ca acum să nu le mai trimită la Cluj, ci de dreptul „Asociațiunii” din Sibiu, și încă cu grabire.

S'a trimis restanțierilor și din partea Bro-

ului „Asociațiunii” o adresă de asemenea cuprins, rugați fiind toți, să înainteze tablourile nominale de dreptul „Asociațiunii” la Sibiu.

Tablourile nominale primite de la directoratul general de interne, întregite cu tablourile adunate din județul Târnava-Mică, pe cari le luasem în persoană în primire de la subprefectura județeană din Diciosânmărtin, le-am cenzurat, prelucrat și totalizat pe toate, încă în luna Maiu. Șapte județe erau gata.

Până la începutul lui Iunie 1922 intraseră la „Asociațiune” tablouri nominale încă din 7 județe și din celelalte 4 orașe municipale. Le-am prelucrat și totalizat și pe acestea toate, în cursul unei luni, iar celor încă tot în restanță cu trimiterea lor, li s'a dat o nouă urgentare, ca acum să le înainteze cât mai curând „Asociațiunii.”

Până în Septembrie au mai sosit tablouri încă din 4 județe, cari asemenea au fost prelucrate și totalizate, compunându-se pentru fiecare județ cuvenitul tablou sumar; iar restanțierilor (mai erau acum 4 județe) li s'a trimis urgentare nouă, a cărei urmare a fost, că la începutul lui Noembrie erau intrate la „Asociațiune” și tablourile nominale din aceste județe și acum lucrarea noastră putea să fie încheiată.

Tablourile nominale sunt în general bine compuse, unele din ele, foarte multe, chiar peste așteptare de bine, semn, că cei ce le-au compus, secretarii comunali și cercuali, ne-au înțeles bine intențiunile și au căutat să ne dea material solid pentru lucrarea noastră. Am primit însă și material slab, tablouri nominale compuse cu puțină pricepere, nu de secretari — ci de primarii satelor — sau de câte un plugar știutor de carte, dar chiar și din aceste lucrări primitive am putut să scot tutuși datele de cari aveam trebuință. O mare scădere au tablourile, — cam puține, — compuse nu cu cerneală, ci cu creionul, pentru că le lipsese cerințele unui document, care vine păstrat pentru toate timpurile, ca să poată fi văzut și studiat și de generațiile viitoare. O inspirație nu prea norocoasă au avut apoi secretarii, — iarăși puțini, — cari nu au făcut tablourile pe imprimările trimise de noi, ci pe hârtie de a lor, slabă și subțire, care dacă trece de 2—3 ori prin mâinile scrutaților de documente, se rupe, neavând trâinicia cuvenită, pe când imprimările noastre sunt făcute pe hârtie groasă, tare, durabilă, hârtie de documente. Și nu aveau decât să ceară imprimări de la „Asociațiune”, — cum

de fapt au făcut unii, — și li s'ar fi trimis, pentru că aveam destule de rezervă.

O scădere comună au avut apoi cele mai multe tablouri, anume, că paginile nu erau adunate și datele statistice din ele nu erau totalizate. A trebuit să fac eu, cu multă pierdere de vreme, aceasta lucrare, care dacă se făcea acasă, la sat, reclama o muncă în plus de un sfert, cel mult o jumătate de oră, lăsată însă în sarcina mea, la 2—3000 de tablouri eu pentru fiecare a trebuit să jertfesc un sfert, sau o jumătate de oră de muncă, iar pentru tablouri cu mii de nume și zeci de pagini, chiar multe ore întregi.

(Sfârșitul va urma)

Câteva obiecțiuni la anuarul pentru Comerț, ind. și finanțe

„COMPASS“

De când „Solidaritatea“ în urma scumpetei tiparului a sistat editura Anuarului care a făcut servicii așa de netăgăduite vieții noastre economice, și de când în urma situațiunii noi politice și etnografice survenită prin dismembrarea Austro-Ungarei, nu mai pătrunde la noi «Compasul» redactat la Viena și Budapesta; România întregită, era absolut lipsită de un anuar care se cuprindă în filele ei, toate Băncile, întreprinderile și firmele obligate la dare de seamă publică.

Acest gol, aceasta mare necesitate a zilelor noastre de prefacere, dorește să-l umple «Compassul» pe anul 1922-23 redactat la Cluj de o seamă de cunoscători ai cauzei. Compassul, așa cum se prezintă la prima vedere, este satisfăcător, și prezintă o valoare netăgăduită. Redactorii ei au depus multă muncă pentru adunarea datelor necesare. Dar pe când laudăm această inițiativă, trebuie să fixăm și părțile ei slabe, nu din o critică tendențioasă, ci din motive, ca în viitor să se evite toate defectele începutului și să apară întregit, îmbunătățit, fără scăderile începutului, ca o lucrare desăvârșită.

O publicație, de așa natură, informativă un Compass, un anuar al băncilor, întreprinderilor și firmelor, numai așa are valoarea unei opere, dacă este completă. Cum însă lucrarea menționată nu conține decât firmele — după informațiile primite — cari și-au plătit spațiul în Compass, cele cari nu au

achitat aceasta taxă, au rămas în afară. Deci nu sunt luate în Compass. Și numărul acestora este conziderabil. Eată deci unul din inconvenientele Compassului. Lipsesc întreprinderi noi cu capitale mari și cu mari intereseații ceea-ce este în detrimentul lui. Un strein nu se poate orienta într'un astfel de anuar care este incomplet.

Până când se va cere taxă dela firmele ce doresc a fi publicate în Compass, acesta nu poate ajunge aceea-ce ar trebui să fie, un Compass complet, obiectiv, un informator adevărat economic financiar.

Al doilea inconvenient este, că Compassul nu s'a făcut pe baza unui chestionar uniform, ci fiecare a publicat ce a crezut necesar. Lipsesc lucruri cardinale. Lipsesc la unele anul fondării, la multe lipsește capitalul, emisiunile câte acții, nominalul, lucruri de mare importanță. Lipsesc la unele numele directorului, consiliul de administrație. Cenzorii se publică în schimb, un lucru care ar putea lipsi, rapoartele anuale, adeseori lungi și cari nu interesează de cât pe acționari.

O grije mai mare ar trebui să se puie pe numirea localităților. Unele orașe sunt scrise în ungurește, altele în românește. Într'un bun anuar, trebuie să se dea mare atențiune preciziei numirilor, județelor.

Acestea ar fi scăderile observate pe care le înregistrăm cu toată bunăvoința. Inceputul este bun, bine că s'a făcut. Acest compass este o cărămidă pentru temeliala celorlalte care vor urma.

Ar fi mult de dorit ca și „Solidaritatea“ care în trecutul apropiat, ne-a dat Anuarele așa de folositoare și așa de complete ale instituțiilor financiare românești din Ardeal, să continue și în viitor editarea lor, dată fiind însemnătatea unor astfel de publicații, în aceasta epocă de prefacere, când multele interese de capital și de afaceri, ar face necesară cunoașterea bogăției noastre, și a multelor instituite și întreprinderi, cari au avut în trecut așa de mare importanță economică națională și cari sunt chemate azi, pentru promovarea și îmbunătățirea materială a vieții noastre economice cu sorți de izbândă așa de promițătoare.

Eac.

Cruțarea și renunțarea sunt cele mai bune mijloace de apărare contra jafului și contra pirateriei în comerțul de azi. Pedepsiți speculatorii prețurilor, renunțând la chelălala, ce vi-o pretind ei.

Asociația băncilor din România întregită.

Din inițiativa Băncii Naționale și pentru a se putea apăra mai bine interesele băncilor, s'a hotărât înființarea unei asociații a tuturor băncilor din România. În acest scop s'a format o subcomisiune compusă din șapte persoane. Această subcomisiune a însărcinat, la rândul ei, pe d. dr. Gheron Neita, directorul Institutului Economic românesc de pe lângă Banca Națională, să redacteze statutele Asociației. După consultând toate statutele statelor, unde există asemenea asociații, — a elaborat unul în conformitate cu situația de aici. Statutul acesta a și fost luat în discuție de către subcomisiunea instituită.

Până cel mai târziu la sfârșitul lunii în curs vor fi convocate de altfel toate marile bănci atât din vechiul regat, cât și din teritoriile alipite spre a discuta statutele Asociației, cărora să li se poată astfel da o redactare definitivă. Din cercurile autorizate ale Băncii Naționale am putut obține un fidel rezumat asupra principalelor puncte despre care tratează statutele Asociației băncilor.

Scopul Asociației.

Scopurile urmărite de Asociația tuturor băncilor din România, ar fi următoarele:

1. Să reprezinte și se apere interesele și drepturile băncilor, atâta timp cât nu contrazic interesele statului.
2. Să urmărească și să ia parte la orice lucrare legislativă, care atinge interesele și doleanțele băncilor asociate, intervenind la timp pe lângă autoritățile administrative și organele legislative în vederea acomodării legislațiilor cu cerințele dezvoltării sănătoase a finanței naționale.
3. Să înființeze o secție specială, care să se ocupe cu interpretarea și explicarea hotărârilor legislative, în special pentru materia fiscală și bancară.
4. Să stabilească și să menție acordul cel mai deplin institutelor asociate, punându-se, în cazuri de diferențe și după cererea părților, la dispoziție pentru soluționarea chestiilor în litigiu.
5. Să susțină orice lucrare sau operă culturală în legătură cu tehnica bancară.
6. Să ușureze, prin lucrările ei, stabilirea și unificarea uzanțelor de bancă.
7. Să înlesnească relațiunile personale între membrii săi.
8. Să întreprindă raporturi cu societățile sau asociațiile similare.
9. Să informeze autoritățile și opinia publică, prin conferințe și presă, asupra situației băncilor și a rolului lor în economia politică a țării.
10. Să înlesnească prin concursul, său orice

acțiune s'ar pune la cale în vederea naționalizării întreprinderilor comerciale, industriale și financiare din țară, în conformitate cu interesele instituțiilor financiare asociate și în concordanță cu interesele generale ale țării.

11. Să supravegheze prin organele sale aplicarea dispozițiilor luate de către asociație.

Membrii Asociației.

După cererea subcomisiunii s'a admis că pot fi membrii în asociație toți bancherii sau societățile bancare, cari au o vechime de cel puțin trei ani impliniți în această branșă, deși la început se prevăzuse prin statut o vechime de cel puțin șase ani.

Asociația băncilor din România va cuprinde patru secții și anume:

1. Secția pentru cooperative de credit și bănci populare;
2. Secția pentru bănci mici până la zece milioane lei capital;
3. Secția pentru bănci peste zece milioane lei capital;
4. Secție pentru bănci ca firme individuale.

Statutele Asociației Băncilor mai cuprind și alte puncte de ordin secundar, care urmează a căpăta o formă definitivă în adunarea generală a tuturor băncilor din vechiul regat și teritoriile alipite, adunarea se va ține la Banca Națională în cursul acestei luni.

Sediul principal al Asociației Băncilor va fi în București, putând să înființeze și sucursale în diferitele centre ale țării, astfel ca băncile să nu fie nevoite să se adreseze pentru orice chestie la București.

Aporturile în natură

Luni 12 crt a avut loc la Camera de Comerț, conferința d-lui G. Lucian Bolțuș, despre Aporturile în natură în societățile anonime.

Rezumând cele spuse de d sa reiese, că fondatorii unora din societățile pe acțiuni nu pun destul interes la verificarea și evaluarea aporturilor ce se aduc în natură într-o societate, astfel că ele necorespunzând realităților, societatea încearcă pagube chiar dela început și multe sfârșesc prin a lichida înainte de a-și afirma puterea de muncă.

Arată, că și aceasta este o cauză, pentru care a săbit increderea publicului în ce privește subscrierea de capitaluri în noi întreprinderi.

Din analiza textelor din Codul de Comerț și cel Civil rezultă, că asociatul aporțor în numerar nu este cu nimic garantat împotriva asociatului aporțor în natură de rea credință.

Critică ușurința, cu care se dau autorizațiuni de funcționare diferitelor societăți pe acțiuni, ce se con

stituesc fără nici un capital real și chiar cei 30 la sută sunt luați cu împrumut pe polițe.

D-se citează autori, cari susțin că o societate pe acțiuni care se constituie și cu aporturi în natură, spre a fi bine garantată în contra relei credințe a aporților, să se țină trei adunări generale: a subscripțiilor cari să discute aporturile, să le evalueze printr'o comisiune aleasă dintre asociații în numerar și în fine, ultima adunare (a treia) să se pronunțe dacă aportul sau aporturile în natură pot fi acceptate, modificate sau respinse.

Datoriile de războiu ungare

Legăția ungară din București publică următorul comunicat:

Pe baza ordinului Ministerului Regal Ungar de Finanțe Nr. 4200 din 1922 sunt invitați supușii ungari aflați în România, cari au făcut declarațiile reglementare pentru leare în evidență, de nostrificare a titlurilor asupra datoriilor de războiu de stat Ungar — ale căror titluri însă nu au fost înregistrate și prevăzute cu semnătură — precum și supușii acelor state străine cari, pe baza tratatului de pace de la Trianon, nu au obținut teritoriu din teritoriile fostei Monarhii austro-ungare, a înalta, în baza art. 188 al. 1 Tratatului de pace, pentru nostrificare, Legățiunii Regale Ungare din București, titlurile asupra datoriilor de războiu de stat ungar aflate în posesiunea lor și păstrate pe teritoriul României, în interval de cel mult două luni dela data publicării acestui comunicat.

Cereri pentru nostrificare trebuie prezentate în două exemplare și să conțină: numerele titlurilor separate după felul datoriei și scala valorii precum și numărul total și valoarea nominală totală a titlurilor specificate.

La prezentarea cererii, posesorul titlurilor trebuie să dovedească declararea datelor cerute pentru luare în evidență a titlurilor aflate în posesia lui pe baza ordinului Ministerului de Finanțe No. 937 din 1921 P. M. și No. 826 din 1821 P. M.

Nu se pot prevăde cu semnătura de nostrificare titlurile aflate în posesia supușilor austriaci, cehoslovaci, români, jugoslavi, polonezi, fumeni și italieni — „noi”, precum și titlurile datoriilor de războiu prevăzute deja cu stampila unuia dintre statele succesorale, neluându-se în considerație dacă posesorul titlurilor respective este supus ungar sau străin.

Din străinătate.

Congresul Camerei de comerț internaționale.

Pentru congresul camerei de comerț internaționale, care va avea loc la Roma de la 18 la 24 Martie s'a întocmit următorul program:

1. Expozeul situației economice și financiare din diferite țări.

2. Studiul măsurilor financiare necesare pentru restaurarea comerțului internațional (datorii internaționale reparațion, credite internaționale, schimb).

3. Reglementările vamale și drepturile de exportare pentru materiile prime.

4. Transporturile pe uscat, pe mare și aeriene.

Consiliul Camerei de comerț internaționale va supune apoi lucrările și studiile făcute de diferitele comitete relative la proprietatea industrială, termenii comerciali, impozitele duble, statisticele, conosamențele, etc.

Rezoluțiunile propuse vor fi prezentate spre aprobarea congresului.

Acțiunile bancare la Bursa din Berlin

Pe când la noi acțiunile bancare continuă a fi neglijate, se poate constata că în piața din Berlin, valorile de bancă n'au fost de mult atât de căutate ca acum. În urma scăderii mărcii, toți cei ce au vândut acțiuni industriale au încercat în realitate să pierdă: publicul le păstrează acum în așa fel, că cererea la bursă depășește cu mult oferta. Se face socoteala, că scumpetea mare împiedică construcțiunea de fabrici noi, astfel că cele vechi capătă aproape o situație de monopol. Și de oarece acțiunile industriale cele bune s'au rărit mult în târgul german, lumea cere cu insistență acțiuni de bancă.

Unele bănci germane au început să plătească dividendul în aur! Chestia e ca să scape de socoteliile nesfârșite ale schimbului și să ofere acționarului ceva real și stabil. Nenorocirea e că, aceste dividende sunt așa de mici, încât evidențiază prea mult gradul de sărăcie generală:

Wassermuhle din Hammeir distribue un dividend de 50 pfenigi aur; fabrica le Houben din Aachen dau 35 pfenigi aur, egal cu 100 mărci hârtie, Metallbank din Frankfurt dă 79 pfenigi.

Datoria Angliei în Statele-Unite.

Guvernul britanic a acceptat propunerile Statelor-Unite în chestiunea amortizării datoriei britanice către America.

Această hotărâre s'a luat la întrunirea consiliului de miniștri, care a primit raportul înaintat de ministrul de finanțe Balwin, la reîntoarcerea sa din Washington unde fusese, ca să trateze acest amortisment.

Suma totală a datoriei se ridică la 851 milioane lire sterline.

Aranjamentul are loc pe baza unei dobânzi de 3 la sută pentru primii 10 ani și de 3 jum. la sută pentru anii următori până la amortizarea completă.

Rata de amortizare va fi de 1 jum. la sută din total. Datoria va fi amortizată în 62 ani.

Aceste condițiuni, atrag în mod natural un alt spor de impozite asupra contribuabililor Britanici întrucât, ele fixează o plată anuală de 161 milioane dolari pentru primii 10 ani și 184 milioane dolari anual pentru restul de 52 ani.

Datoria a fost contractată în cursul războiului de către Marea-Britanie pentru aliații săi din Europa, care până acum nu s'au găsit în pozițiune de a se descărca de obligațiunile lor.

Societățile pe acțiuni în Italia

În 1922 au fost create în Italia un număr de 1072 societăți pe acțiuni cu un capital global de un miliard 222 milioane și 118.000 lire.

Capitalul a 818 societăți a fost sporit cu două miliarde 187 milioane 721.000 lire.

Asanarea financiară a opt societăți a cerut o sumă de 114,8 milioane lire.

Au fost lichidate 396 societăți cu un capital de un miliard și 145 milioane lire, iar 237 societăți și-au redus capitalul cu un miliard 710 milioane lire.

Au fuzionat 17 societăți cu un capital de 237,78 milioane lire.

Bilanțul Băncii Ungare de emisiune

Din bilanțul pe 1922 al Băncii Ungare de emisiune rezultă, că benefical brut este două miliarde, 54 milioane coroane.

Din acesta, un miliard și 248 milioane au rezultat din operațiunile de scont și 664 milioane din comerțul de devize

Jumătate din beneficalul brut a fost absorbit de fabricarea bancnotelor; 267 milioane s'au cheltuit cu administrația, iar fondului de rezervă s'au trecut 304 milioane.

Beneficialul net a fost stabilit la 275 milioane coroane.

În cursul anului, banca a pus la dispoziția statului 16 miliarde coroane.

Circulația fiduciară este de 75 miliarde.

Bilanțurile băncilor.

Deschidem rubrica obicinuită statistică și informativă în care ne vom ocupa obiectiv cu toate băncile și întreprinderile cari ne vor trimite bilanțul gestiunii lor.

„Cordiana“ inst. de credit și economii Fofeldea Anul 25. Capital 150.000 lei. Fonduri 48.778. Depuneri 1.128.378. Int. transitoare 14.214. Profit net, 17.400. La Active se remarcă Imprumut pe Obligațiuni 636.603. Depuneri proprii 62.611. S'au amortizat 15.948 lei. Dări plătite 8.893. În ordine de zi este urcarea capitalului social.

„Voileana“ cassă de economii soc. pe acții Voila. Anul 19. Capital 192.400. Fonduri 167.507. Depuneri 1.322.987. Int. transitoare 12.250. Profit net, 76.600. La Active: Depuneri proprii 50.000. Cambii 968.509. Marfă 309.392. Efecte 280.000. Dări plătite 16.738. Dividenda 20%.

„Concordia“ inst de credit și econ. Gherla. Anul 12. Capital 100.000. Fonduri 121.201. Depuneri 4.020.590. Int. transitoare 50.931. Profit 64.206. Active: Depuneri proprii 108.764. Credit hipot.

1.093.815. C. curent 2.223.816. Dări 26.271. Dividenda 10%.

„Creditul bănățean“ s. a. Lugoj. Anul 2. Capital 2 Mil. Fonduri 240.940. Depuneri 3.405.038. Int. transitoare 118.844. Profit 328.450. Active: Hipotecare 3.511.100. C.-curente 2.090.187. Dări 93.116.

„Olteana“ cassă de economii s. p. a. Viștea de jos. Anul 29. Capital 200.000. Fonduri 120.572. Depuneri 4.308.114. Int. transitoare 40.000. Profit 27.016. Active: Escont 1.057.651. C.-curent 2.573.851. Dări 26.932. Dividendă 15%.

CRONICA SĂPTĂMĂNALĂ

Imprumutul National 5% din 1919 sca- dent la 1 Februarie 1923 se va converti în bonuri ale Imprumutului Intern 5%, plătindu-se și dobânda pe 6 luni înainte. Titaurile vor fi predate abministrațiilor financiare competente, cari au primit deja ordianele necesare în vederea conversiunii.

Deținătorii titlurilor vechi sunt avizați să le predea însoțite de un borderou în dublu exemplar, conținând specificarea detaliată a seriilor, numerilor curenți și nominalului resp. valorii. Un exemplar se va restitui depunătorilor drept chitanță. La sosirea nouilor bonuri se ve prezenta apoi această chitanță pentru ridicarea aceloră dela acelaș loc.

„Activa“ s. a. Casa corpului contabililor și a titraților în științe comerciale s'a înființat cu sediul în București cu un capital de 1 Million lei împărțit în 2500 acțiuni à 500 lei. Obiectul societății este de a achiziționa terenuri și de a construi clădiri cari să servească ca sediu pt. corpul contabililor, pt. corpul absolvenților cu săli pt. conferințe, cursuri, cooperative, depozite etc. În primul consiliu de administrație s'a ales între ardeleni dl. D. Rațiu.

„Coroana“ institut de credit și economii Cluj, a investit cu dreptul de procură pe domnul Gregoriu Micula șef contabilul ei. Acest drept s'a înregistrat la Tribunalul Cluj cu decisi. Nr. F. 18/1923.

Participarea la beneficii în Anglia. După rapoartele primite de Ministerul Muncii referitoare la rezultatele date de diferitele sisteme, participare la beneficii rezultă, că în 1921, 201 întreprinderi cu 288.852 lucrători au pus în practică sisteme de participare la beneficii. Din aceste 201 întreprinderi, 32 sunt uzine be gaz, 28 aparțin industriei metalelor, 23 industriei textile, 32 întreprinderilor comerciale și restul repartizat la celelalte industrii. Statisticile culese și grupate de Ministerul Muncii, semnaleză că

În timpul anului 1921, 169 sisteme au rezervat la 118.000 lucrători o parte din beneficii care se ridică la totalul de 750 090 lire sterline. Media este de 6 l. st. 6 sh. 8 d. de cap și raportul mijlociu a acestor prime față de retribuțiile ordinare atinge 3,6%. Numărul lucrătorilor participanți se ridică la mai mult de jumătate din totalul lucrătorilor întrebuințați de aceste întreprinderi. Efectele de presiunii care a marcat a doua jumătate a anului 1920 apare în rezultate, numărul sistemelor care nu au dat nici o primă a trecut de la 32 în 1920 la 63 în 1921 în timp ce totalul primelor distribuite a diminuat cu 339.998 l. sterline. Procentul primelor a fost mai ridicat în industriile alimentare, chimice, săpuneriei, în imprimerii și papetării; procentul cel mai scăzut a fost dat de o instituție de asigurare. Grupa agricolă nu a dat decât 0,4% din retribuția ordinară de 17,02% în 1920.

Fabricile de ciment s'au plâns ministerului de industrie, că n'au destui cărbuni, din care cauză nu pot lucra cum ar dori. Urmarea va fi, că chiar atunci, când se va cere mai mult ciment, — de obicei primăvara, — fabricile nu vor putea împlini cererile, spre paguba întregii populații, care atât de mult suferă din cauză, că nu se zidește. Lipsa cărbunilor se datorește lipsei mijloacelor de transport. Dintre fabricile de ciment, numai cea de la Turda lucrează cu gaz metan.

Deșertul Sahara a fost pentru prima oară traversat acum de curând cu ajutorul unor automobile speciale franceze. Distanța parcursă a fost de 32000 kilometri și a fost străbătută în 20 de zile. Drumul traversat duce prin cele mai necunoscute părți ale deșertului, cari sunt poreclite de populația arabă „țara setei și a groazei” și cari n'au putut fi călcate până acum de picior de om. Pe tot drumul caravana n'a dat de nici o vietate.

Nouii căi ferate. Ministerul de finanțe va înscrie în bugetul viitor sumele necesare pentru construcția liniei ferate Pașcani-Târgu Neamțu-Hangu-Toplița care sunt nu numai de interes economic, dar de mare interes național cultural și strategic, legând direct Basarabia și Moldova cu întreg Ardealul.

Sporirea capitalurilor Băncilor germane. În momentul când francezii sunt în Ruhr e interesant de amintit că acum abia o lună s'a constatat în revistele economice din Berlin participarea capitalului străin la băncile germane și în special, a capitalului francez. În ultimul timp a fost de asemenea vorba de participare a capitalului italian și rus. Însă cu lira sterlină la 115.000 mărci, curentul acesta s'a întrerupt.

Față de scăderea mărcii, marile bănci germane continuă a urca capitalul lor. Dresdener Bank a sporit capitalul ei de la 550 la 1100 milioane, explicând nevoia acestei operațiuni prin cererile crescânde ale

clientelei, creșterea salariilor, a prețului materialelor, finanțarea importului de cereale și materii prime.

Restituirea unei părți din tezaurul dela Moscova. Ziarul „Indreptarea” din Capitală anunță: Guvernul sovietic a decis să restituie României toate actele și efectele aparținând particularilor, aflate la un loc cu tezaurul din Moscova. Drept compensație guvernul român a hotărât să permită exportul de vin, orz și ovăs din Basarabia în Rusia. Restituirea fiind hotărâtă principial, delegatul român va pleca în decursul săptămânii acesteia la Moscova spre a fixa acolo modalitatea transportării efectelor. În special obligațiunile creditului urban și rural au o deosebită importanță dintre efectele restituite.

Producțiunea mătasei în Italia. În cursul financiar 1921—22 au fost produse în Italia 2400 tone mătase artificială. Costul de producțiune mijlociu a fost de 74,64 lire kgr.

Cât s'a încasat de la țărani. Unele ziare străine au anunțat că până acum s'ar fi încasat dela țărani, pentru pământurile expropriate, numai 30 milioane lei.

Cercurile autorizate ale ministerului de finanțe spun că această sumă a întrecut o sută de milioane lei și că se află depuși la Banca Națională fără de rici o destinație momentană.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut **Buletinul Agriculturii** Nr. 10—12 pe cvartalul IV al anului 1922, edat de Ministerul Agriculturii și a Domeniilor, Conține: Decrete regale, Decizii ministeriale etc. Un articol temeinic al dlui M. Christescu Arva prof. la acad. agricolă din Cluj despre: Doctrina și Direcțiuni în studiul pământurilor. Dr. D. I. Andronescu are o contribuție la studiul și Ameliorarea porumbului. P. Rosiade are un bun tratat aplicarea contabilității în partidă dublă la întreprinderile agricole. D. I. Ștefănescu publică: Observațiuni asupra degenerării prunului. Dr. Agen. Ion Enescu comunică o vastă lucrare: Esperiențe cu grășămintele artificiale în diferiți ani și la diferite domenii. Volumul se indică cu o statistică pe 1921—22 despre suprafețele însămânțate în România s'au diferite informații, recenzii și bibliografii.

Cine are hârtii

de valoare, depuneri în Conturi curente pe la băncile din Budapesta, Viena și Praga și dorește să le aducă acasă sau să le vândă pe piață acolo, să se adreseze firmei „HERMES” Casă de comerț în Arad, strada Martin Luther No. 1.

Bursa

În săptămâna aceasta bursa oscilează de tot ne-regulat, marcând diferențe când în plus când în minus. — Pe sfârșitul săptămânei arată o tendință mai

fermă în deosebi la efectele petrolifere.

Devizele ceva mai staționare ca în săptămâna precedentă.

Târgul de efecte.

Cotări oficiale la Bursa din București și târgul liber.

%		Divid.	Ultimul curs	F e b r u a r i e					
				14	15	16	17	19	20
Efecte:									
5%	Imprumut Național 1916	—	76 ¹ / ₂	—	—	—	—	80	—
5%	Impr. Unirii 1919	—	76	—	—	—	76 ¹ / ₂	76 ¹ / ₂	—
5%	Impr. Refacerii	—	78	—	—	—	—	79 ¹ / ₂	—
Bănci:									
500	Bca. Națională	320	14.400	14.500	—	—	—	—	—
500	„ Marmorosch B. & Co	100	940	910	—	—	915	—	—
500	„ Românească la purt.	50	720	—	—	7.50	—	—	760
500	„ Generală a Țării Rom	16%	460	—	—	—	—	—	—
100	„ „Albina“, Sibiu	—	—	—	—	—	—	—	—
500	„ Țărăneasă	65	230	—	—	230	—	—	—
Intreprinderi:									
500	Reșița	20%	1930	1900	1805	—	720	1780	1800
500	I. R. D. Petrol	—	2080	2050	—	—	—	2050	—
1000	Intrepr. Forestiere Rom. Cluj	—	—	—	—	—	—	—	—

Schimbul de bani.

	Paritatea în Lei înainte de război		Ultimul curs	F e b r u a r i e					
				14	15	16	17	19	20
Cursul la București									
100	Franci francezi	L. 100	1325	1327	1335	1330	1320	1318	1295
100	„ elvețieni	„ 100	—	—	—	4000	—	4150	—
100	Koroane cehoslovace	„ 105	645	650	665	660	665	660	650
100	„ ungare	„ 105	8.25	—	9	—	—	—	—
100	„ austriace	„ 105	0.30	0.30	0.31	0.30	0.31	0.31	0.31
100	Mărci	„ 125	0.75	0.80	1.05	0.95	1.00	1.07	0.96
1	Liră St.	„ 25	1018	1018	—	1200	—	1045	1018
100	„ Ital.	„ 100	1050	1050	1090	1070	1070	1070	1050
100	Dinari	„ 100	—	—	—	—	—	—	—
100	Drahme	„ 100	—	—	—	—	—	—	—
100	Leva	„ 100	—	—	—	—	—	—	—
1	Dolar	„ 5	215	217	230	—	220	225	218
Paris									
100	Lei	Fr. 100	7.70	7.50	7.55	7.50	7.60	7.85	7.80
1	Dolar	„ 5	16.24	16.73	16.65	16.60	16.77	16.58	15.43
1	Liră St.	„ 25	75.13	77.83	78	78	78.68	77.79	77.40
100	Liră Ital.	„ 100	78.10	79.30	79.60	78.50	80.20	79.50	79.30
100	Mărci	„ 125	0.06	0.075	0.80	—	0.09	0.08	0.07
100	Kor. cehoslov.	„ 105	48.30	49.20	48.80	49	—	49	49
100	Kor. ung.	„ 105	—	—	—	—	—	—	—
100	Kor. austr.	„ 105	0.022	—	—	—	—	—	0.023
100	Fr. elv.	„ 100	305.50	312.75	—	—	315.50	312	311.50

„SILVANIA”
INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATEA PE ACȚII ȘIMLEUL SILVANIEI.

CONVOCARE.

„SILVANIA” institut de credit și economii cu scop comercial, societate pe acții în Șimleul-Silvaniei (Sălaj) își va ține

adunarea generală a XXXV-a

în 9 Martie 1923 st. n. la ora 9 a. m. în localul „Silvaniei”, la care în virtutea §-ului 29 din statute, domnii acționari prin prezenta sunt invitați.

Ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Esmiterea alor 3 acționari pentru verificarea procesului verbal și alor 2 notari.
3. Raportul direcțiunii și al comitetului de reviziune, stabilirea bilanțului pe anul 1922, fixarea dividendei și darea absolutului.
4. Distribuirea profitului net.
5. Modificarea §§-lor 1 111 din statute.
6. Fixarea mărcii de prezență, a dlurnelor și a speselor consiliului de administrație și a censorilor.
7. Ategerca alor 6 membrii în locul alor 2 decedați și 4 eșii conform §. 38.
8. Eventuale propuneri în cadrul statulelor.

Domnii acționari li-se atrage atenția la dispoziția §§-lor 20, 23, 24 din statute (dreptul de votare) și sunt rugați a depune acțiile ori reversalele și plenipotențele cel puțin cu o zi înainte adunării (până în 8 Martie orele 18)

Pentru depunerea, respective primirea acțiunilor și a documentelor de plenipotență pentru acest an s'au desemnat respective sunt rugate toate instituttele cari sunt membri la „Solidaritatea”.

N3. Terminul pentru subscrierea acțiilor la emisiunea nouă s'a prelungit până la 30 Iunie 1923. Totodată se aduce la cunoștință, că acțiile noi ne vărsate în întregime până la 21 Dec. 1922 însă vărsate până la 1 Aprilie 1923 vor participa la 3/4 parte, cele vărsate mai târziu dar până la 30 Iunie 1923 vor participa la 1/2 parte a dividendului din anul 1923, iar celelalte vor beneficia de 6% după numerarul nominal vărsat de la data statutară și până la data, când începe participarea la dividend.

Observând, că ni se înpolază prospectele de emisiune pe motiv, că adresatul s'a mutat sau nu e cunoscut, rugăm pe acționari, să ne anunțe urgent locuința nouă.

Direcțiunea „Silvaniei”

AVERE				BILANȚ CU 31 DECEMBRIE 1922.				DATORIE	
Cassa numerar	366533'99			Capital societar	300000—				
bon la bănci	378929'94	745463	93	Fond de rezervă	1300'00—				
Imprumuturi				” ” pensiuone	52463'45			486353	86
pe cambii de banca	401566'41			” ” cultural	3860'41				
” ” cu acop. hipot.	1028857'60		*	Depuneri spre fructificare	4241437'36			4529843	99
” obligațiuni hipot.	683749'94			Depozite de Cassa	288406'63				
” ” cu caventa	158773'41			Dividendă neridicate				12289	—
în cont curent	160681'22	2430628	58	Diverse conturi creditoare				18424	79
Marfă la secția comerciala		1471313	93	Interese anticipate				35346	93
Efecte	342367'70			Profit net				77803	91
cuponi pendenți	4366'	346733	70						
Realități casele inst.									
Șimleu, Zălau, Crasna, Bucium	1400'00.—								
” de vânzare	1139'57	141139	57						
Anticipațiuni		18521	27						
Mobiliar		6261	5						
		516062	48					5160062	48

CHELTUELI				PROFIT ȘI PIERDERE				VENITE	
Interese după depunere		184538	80	Interese după cambii de bancă	26255'90				
Salare	105840.—			” ” hipotecare	59212'45				
Bani de cvartir	21240.—	127080	—	” oblig.	40400'73				
Cheletueli generale		76805	01	” ” cu caventa	20215'46			204864	09
Dări directe	51064'16			” impr. de cont curent	58779'55				
după înt. de depuneri	20853'26	71917	42	” efecte				10778	50
Descrieri		2526	58	Venit dela secția comercială				60030	29
Profit net		77803	91	” ” realități				28673	—
				Proviziuni și alte venite				236325	84
		540671	72					540671	72

Dr. Alexandru Aciu, m. p. director executiv

Șimleul Silvaniei la 31 Decembrie 1922

Coloman Handlery, cont. exp. contabil-șef

DIRECȚIUNEA

Ioan Doleu, m. p. Vasile Pățașiu, m. p. Dr. Gh. Pop, m. p. presedinte. Grațian Flonta, m. p. Daniela Graur, m. p. Traian Truțașiu, m. p. Dim. Hoblea, m. p. Dr. Valer Vicaș, m. p. Dr. Jan Ossian, m. p.

Revăzut și flat în ordine — Șimleul Silvaniei, la 20 Februarie 1923.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE

Vasile Oros, m. p. Alimpu Coste, m. p. Victor Bațan, m. p. Antoniu Băliban, m. p. membru în comitet — expert cont. Nicolae Munthiu, m. p.

„ECONOMIA“ cassă de împrumut și păstrare, Societate pe acții în Rupea (Cohalm.)**CONVOCARE.**

Domnii acționari ai Cassei de împrumut și păstrare „ECONOMIA“, societate pe acții, sunt invitați prin aceasta, în conformitate cu § 20 din statute la a

XX-a adunare generală ordinară,

care va ținea în Cohalm, Dumineca, 25 Martie st. n. 1923, la 2 oare p. m. în localul institutului cu următoarea

Ordine de zi:

1. Raportul consiliului de administrație și bilanțul anului de gestiune 1922.
2. Raportul comitefului de cenzori.
3. Distribuirea profitului net realizat.
4. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri culturale
5. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1923.
6. Alegerea a doi membri în consiliul de administrație cu mandat pe 4 ani.

Domnii acționari, cari voesc a participa la această adunare generală, sunt rugați a depune, în sensul §-lui 20 din Statute, acțiunile și eventual plenipotentele cel mult până în 23 Martie 1923 la cassa societății. Acțiunile se pot depune cel mult până la 18 Martie și la institutul de credit și economii „Albina“ din Sibiu și sucursala din Brașov.

Cohalm, 14 Februarie 1923.

Consiliul de administrație.

ACTIVA**BILANȚ cu 31 Decembrie 1922****PASIVA**

Cassa	401636.90	Capital de acțiuni	600000
Cambii 1260379 —		Fondul de rezervă	157000 —
„ cu acoperire hipotecară 333520	1603899 —	„ „ penziuni	56000 —
Împrumuturi hipotecare	373792	„ „ cultural	1066.4
„ pe obligațiuni	209450 —	Depuneri spre fructificare	804575.24
Cont-Curent	6880606 —	Reescont	1433791.80
Efecte publice și acțiuni	182945 —	Creditori	73787.97
Realități: casele institutului	248800 —	Dividendă neridicată	4273.50
Fabrica de mobile și construcțiuni	490557.28	Interese tranzitoare anticipate	20000
Mobilier	29935 —	Profit curat	1 85567.79
Debitori	145041.26		
Efectele	10600 —		
	10577262.44		10577212.44

DEBIT**CONTUL PIERDERE ȘI PROFIT****CREDIT**

Interese: după depuneri spre fructificare . 294681.33		Interese :	
„ „ reescont . 97412.50	392093.83	la cambii	103388.00
Spese :		„ „ cu acoperiri hipotec.	23265.30
Salare 71950 —		„ împrumuturi hipotecare	18599.50
Bani de cvartir 1000 —		„ „ pe oblig.	24310.20
Spese de birou: încălzit, luminat, etc. 41671.59		„ Cont-curent particulari	409026.91
Marce de prezență 2820 —		„ „ bănci	24757.02
Porto 1989.40	119430 —	după efectele publ. și acț	10476.97
Contribuțiune :		Venit dela realități	613824 —
impozite directe și aruncuri 23731.95		„ „ mărfuri	17800 —
„ după inter. de depuneri 29719.50	53451.45	„ „ fabrica de mobile	54260.25
Profit curat	185567.79	Provizuni	40416.67
	750544.06		24243.14
			750444.06

Rupea-Cohalm, la 31 Decembrie 1922

Gheorghe Fuciu m. p. director executiv.

Nicolae Cornea m. p. șef contabil.

CONSILIU DE ADMINISTRAȚIE:

Emilian Stoica m. p. președinte.

Ironim Buzza m. p.

Dionisie Bucur m. p.

Ioan Bârsan m. p.

Ioan Seracu m. p.

Zaheiu Borcoman m. p.

George Andron m. p.

Ioan Brotea m. p.

Am revăzut conturile prezente și le am aflat în ordine și consonanță cu registrele principale și auxiliare
Rupea-Cohalm, la 14 Februarie 1923.

CENZORI:

Sofroniu Roșca m. p.

Ioan Blaga m. p.

Ioan Mircea m. p.

George Borcoman m. p.

George Borcoman m. p.

Radu Ardelea m. p.

„VULTURUL“ institut de credit și economii, societate pe acții în Tășnad.**CONVOCARE.**

Domnii acționari ai institutului de credit și economii »VULTURUL« societate pe acții în Tășnad, se invită prin aceasta, conform §-ului 17 din statute, la a

XIV-a adunare generală ordinară

care se va ține în Tășnad la 22 Martie 1922 st. n. ora 9 a. m. în localul institutului.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea adunării și constituirea biroului.
2. Numirea ailor 2 notari și 2 membri pentru verificarea procesului verbal.
3. Raportul consiliului de administrație, al comitetului de cenzori și prezentarea bilanțului pe anul 1922.
4. Darea absoluturului consiliului de administrație și comitetului de cenzori pe anul 1922.
5. Modificarea §-ilor 1, 5, 23, 26, 43, 56, 57, 95 și 96 din statute.
6. Statorirea marcelor de prezență și spese'or de călătorie pentru membrii din consiliul de administrație și comitetul de cenzori.
7. Distribuția beneficiului net.
8. Alegerea ailor 3 membri în comitetul de cenzori în locul D-nilor V. Pățcașiu, Nicolae Munthiu și Demetriu Corolan.

DIRECȚIUNEA.

ACTIVE

Contul Bilanț pe 31 Decembrie 1922

PASIVE

Casa — — — — —	178845 25	Capital societar vechiu —	200000 —
Cambii de bancă — — —	3246992 —	„ „ nou (emisia IV) —	200000 —
„ cu acoperire ipotecară —	143113 50	Fond de rezervă — — —	92465 50
Imprumuturi ipotecare — — —	55651 50	„ „ binefacere cultural —	4000 —
„ „ personale — — — — —	1600 —	„ „ pensii — — — — —	12303 —
Efecie — — — — —	277300 —	Depuneri spre fructificare — — —	— — —
Realități — — — — —	276018 25	Reescont — — — — —	— — —
Cont-Curent—Debitori — — —	35208938 —	Depozite — — — — —	— — —
Participațiuni — — — — —	300000 —	D. vidende și tantieme neridicate — — —	— — —
Avansuri — — — — —	10029 —	Saldul intereselor transitoare — — —	— — —
		Profit net — — — — —	— — —
	8010443 31		508768 50
			5132797 50
			2004200 —
			23054860
			1263309
			48597 —
			72898 62
			8010443 31

SPESE

Contul Perdere și Profit pe 31 Decembrie 1922

VENITE

Interese de depuneri — — — — —	233975 29	Interese — — — — —	394005 80
„ „ reescont — — — — —	74704 70	Provizioni — — — — —	86165 99
Salar și bani de cvartir — — — — —	33200 —	Chirie — — — — —	10850 —
Spese și porto — — — — —	37155 10	Incasări din pretensiuni amortizate — — —	715 —
Marce de prezență — — — — —	5650 —		
Dări — — — — —	30935 18		
Descrieri — — — — —	321790 —		
Profit net — — — — —	72898 62		
	491736 79		491736 79

Tășnad, la 31 Decembrie 1922.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

DR. CORIOLAN STEER m. p.

DOMITIAN CUPȘA m. p.

v.-președinte

director-executiv

DR. AUREL LAZAR m. p.

VASILE PUSTAI m. p.

OROS VASILE m. p.

DR. VIRGIL MUREȘAN m. p.

IOAN FILEP m. p.

GHEORGHE FILEP m. p.

Revideat și aflat în consonanță cu registrele.

COMITETUL DE CENZORI:

VASILE PĂTCAȘIU m. p.

NICOLAE MUNTHIU m. p.

președinte.

membru în comitet — expert contabil.

DEMETRIU COROIAN m. p.

ANTONIU BĂLIBANU m. p.

GHEORGHE NIȘITA m. p.

